

DÉBAT
PUBLIC

PROJET DE NOUVEAUX
RÉACTEURS NUCLÉAIRES
À GRAVELINES

ORGANISÉ PAR

Samenvatting van de notulen van het openbaar debat

17 september 2024 tot en met 17 januari 2025

Evenementtypes

3
hoogtepunten

7
mobiele debatten

3
bijeenkomsten van het Burgerpanel

8
thematische bijeenkomsten

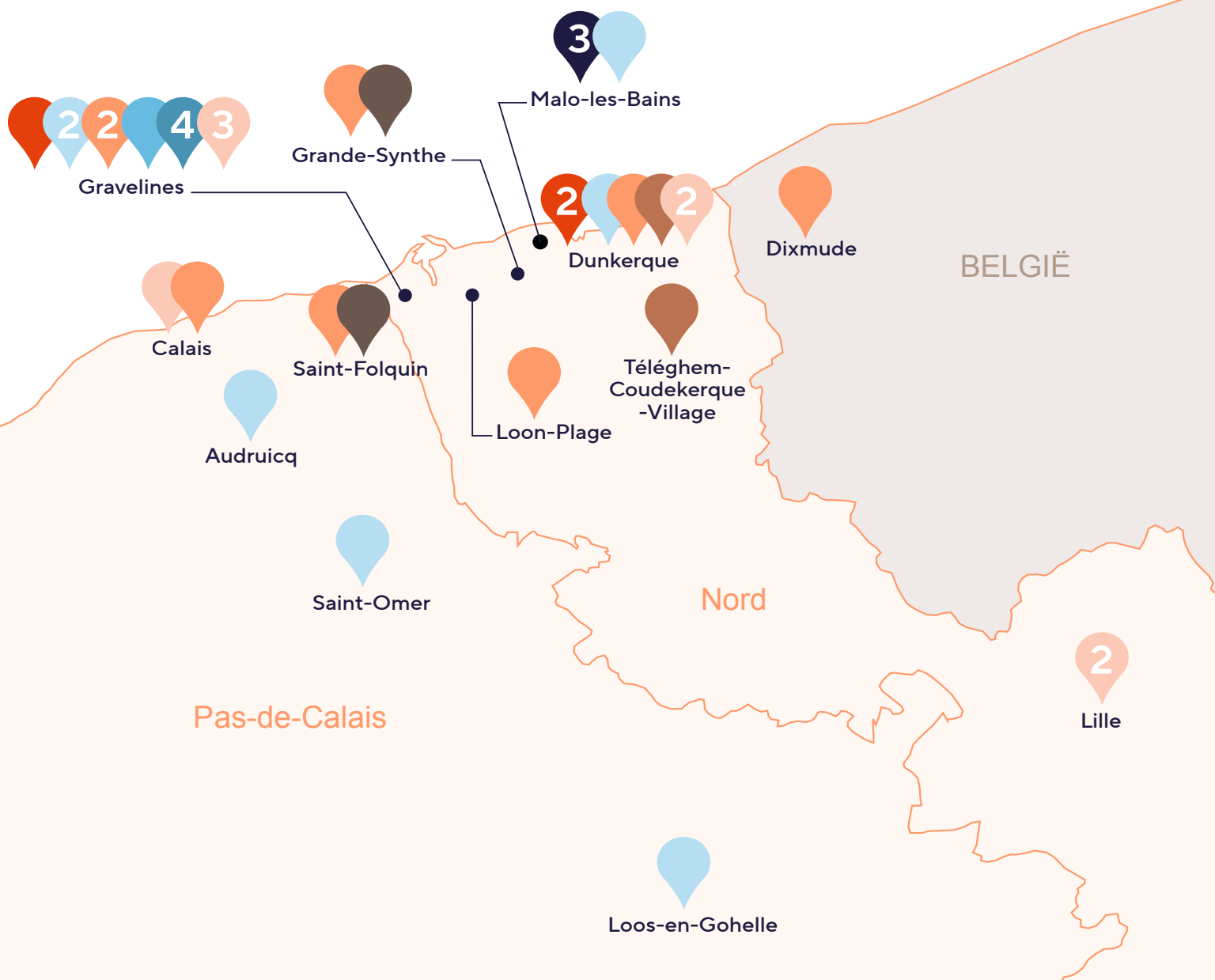
2
workshops

1
film-debat

4
bezoek

2
speciale bijeenkomsten publiek op afstand

8
speciale bijeenkomsten

Het openbaar debat, georganiseerd onder auspiciën van de Commission nationale du débat public (CNDP), over het project voor de bouw van twee nieuwe EPR2-kernreactoren in Gravelines en hun aansluiting, vond plaats van 17 september 2024 tot en met 17 januari 2025.

EEN GESTRUCTUREERDE EN INCLUSIEVE ORGANISATIE VAN HET DEBAT

De verschillende regelingen voor het debat en het tijdschema werden op 3 juli 2024 ter goedkeuring voorgelegd aan de Commission nationale du débat public. Het besluit van de CNDP was zowel gebaseerd op de diepgaande achtergrondstudie van het debatteam, waarin de belangrijkste punten van het project en de zorgen van de lokale belanghebbenden werden geïdentificeerd, als op het dossier dat door de projectpromotoren werd ingediend. De keuzes die bij de organisatie van het debat werden gemaakt, werden gekenmerkt door de wens om een zo breed mogelijke deelname van het publiek te bereiken.

Tijdens het vier maanden durende debat werd een reeks maatregelen genomen om een open en inclusieve deelname van de lokale bevolking en belanghebbenden te garanderen, zodat ze hun verwachtingen, vragen en standpunten over het project konden uiten. De 11 openbare bijeenkomsten vormden de hoogtepunten van het debat en brachten deskundigen, institutionele vertegenwoordigers en het grote publiek samen. Tijdens deze discussies, die plaatsvonden in een sfeer van respect, werden de belangrijkste aspecten van het project besproken en werd het publiek geïnformeerd over de implicaties ervan. Daarnaast werden er thematische workshops georganiseerd om specifieke onderwerpen te onderzoeken, zoals de veiligheid en beveiliging van het project, klimaatverandering en alternatieven voor het project.

Het debat vond ook plaats in het veld via verschillende participatieve formats, waarbij innovatieve benaderingen werden gebruikt om een breder publiek te bereiken, zelfs een publiek dat 'ver van het onderwerp afstaat'. Er werden mobiele debatten georganiseerd op de markten van Gravelines, Dunkerque, Saint-Omer en Audruicq, zodat we de plaatselijke bewoners in hun dagelijkse leven konden ontmoeten. Deze informele uitwisselingen moedigden mensen aan om zich spontaan en direct uit te spreken, waardoor een breed scala aan meningen over het project naar voren kwam.

Daarnaast werden er verschillende bezoeken aan de EDF-locatie in Gravelines georganiseerd om het publiek een concreet idee te geven van de kwesties die komen kijken bij de locatie van toekomstige reactoren, als het project doorgaat. Deze bijeenkomsten op de geplande locatie gingen gepaard met technische presentaties door EDF-teams om het publiek uitleg te geven over de specifieke kenmerken van het project en de integratie ervan in de lokale omgeving.

Het debatteam heeft ook een documentaire over het project laten maken door middelbare scholieren in het laatste jaar van hun audiovisuele studie aan de middelbare school Noordover in Grande-Synthe, met de steun van een van zijn dienstverleners. Dit originele initiatief gaf de jonge filmmakers de kans om verschillende standpunten over het project te verkennen en een nieuw licht te werpen op de gevolgen ervan voor de regio, mocht het doorgaan. Deze documentaire vormde het voorwerp van een speciaal filmdebat in Gravelines en werd ook uitgezonden op een lokale zender van BFM.

Een van de belangrijkste aspecten van dit debat was de wens om mensen te betrekken die vaak weinig betrokken zijn bij het raadplegingsproces. Er zijn specifieke initiatieven ondernomen voor jongeren, zoals de organisatie van een workshop met de middelbare scholen in de regio. Een soortgelijk initiatief werd gelanceerd voor mensen met een handicap via een aangepaste bijeenkomst in samenwerking met de vereniging "Les Papillons Blancs". Tot slot was er een actie in de gevangenis van Dunkerque, waar gevangenen kennis konden nemen van het project en konden bijdragen aan het debat door middel van een groepsverslag.

Daarnaast werd een burgergroep van 29 burgers uit de hele regio opgericht om de problemen rond het EPR2-project in Gravelines grondig te onderzoeken. Na drie volledige werkdagen - inclusief een bezoek ter plaatse, besprekingen met de projectponsors en verschillende experts - heeft de groep een gemotiveerd advies uitgebracht over het project, opgebouwd rond verschillende hoofdthema's. Naast de vraag naar de geschiktheid ervan gaf het panel zijn mening over de voorwaarden die nodig zijn voor de uitvoering ervan om tastbare voordelen voor de regio te genereren, evenals over de mogelijke gevolgen voor de leefomgeving en de middelen om hierop te reageren. Dit proces zorgde voor een gestructureerde visie van de burgers op het project, gebaseerd op zowel technische elementen als lokale zorgen.

Een aantal communicatiemiddelen werd ingezet om uitgebreide informatie te verstrekken die voor iedereen toegankelijk is. Een speciale website werd opgezet om alle documenten en nieuws over het debat te centraliseren, samen met een participatieplatform waar burgers vragen kunnen stellen en antwoorden kunnen krijgen, hun mening kunnen geven en een online vragenlijst kunnen invullen. Het Dossier van de projecteigenaar (DMO - Dossier du Maître d'Ouvrage) en de samenvatting ervan vormden daarbij de referentiedocumenten, aangevuld met een brochure waarin het debat werd voorgesteld en posters die op grote schaal werden verspreid op openbare plaatsen en in de gemeentehuizen van de betrokken gemeenten.

CIJFERS VOOR HET DEBAT

De modaliteiten

45
evenementen

• **2**
workshops

• **4**
webinars

• **4**
sitebezoeken

• **11**
openbare vergaderingen
waaronder
3 hoogtepunten

• **8**
hoorzittingen
met het
debatteam

• **7**
mobiele
debatten

• **2**
bijeenkomsten
met specifieke
doelgroepen

• **3**
vergaderingen met
het burgerpanel

• **1**
film-debat

• **1**
debat
op WÉO

• **1**
debat op
Delta FM

• **1**
opendeurdag in
het debathuis

De meningen verzamelen

2365

deelnemers

openbare bijeenkomsten, webinars, workshops,
mobiele debatten, zelfstandig georganiseerde
debatten, filmdebatten, bezoeken ter plaatse

2790

bijdragen
waaronder

• **2223**
vragenlijsten

• **139**
vragen voor
57 deelnemers

• **337**
adviezen voor
212 deelnemers

• **84**
infoboeken voor belanghebbenden

• **7**
verslagen van zelfstandig georganiseerde
debatten

Publiek informeren

10465

bezoekers
van de site

1891

Dossier van de projecteigenaar
en verdeelde samenvattingen
(op papier of digitaal)

5

nieuwsbrieven
verzonden

1494

abonnees
op de nieuwsbrief

4640

abonnees
op sociale media van het debat

887

reclameboodschappen
(bioscoopspot, radiospot,
persbijlage)

meer dan

100

artikels
in de pers

Tot slot werd een nieuwsbrief verstuurd naar geregistreeerde gebruikers, waarin de gebeurtenissen in detail werden toegelicht.

Dankzij deze combinatie van gevarieerde formats en acties vanuit de basis moedigde het debat actieve deelname aan, waardoor een breed scala aan standpunten en verwachtingen met betrekking tot het project naar voren konden komen.

EEN PROJECT BINNEN EEN COMPLEXE CONTEXT

Het project om twee EPR2-kernreactoren te bouwen in Gravelines maakt deel uit van een breder nationaal programma om zes nieuwe reactoren te bouwen in Penly, Bugey, en Gravelines. Zoals blijkt uit het openbare debat dat tussen oktober 2022 en februari 2023 werd gehouden en dat zowel betrekking had op dit algemene programma als op het Penly-project vindt de door de Franse president aangekondigde nucleaire relance plaats binnen een wetgevende en energiecontext die wordt gekenmerkt door grote onzekerheden.

Het meerjarenprogramma voor energie (PPE, Programmation pluriannuelle de l'énergie), waarin de grote lijnen van het Franse energiebeleid worden uitgezet, wachtte op herziening, maar de definitieve klijtlijnen zijn nog niet uitgezet. Dit gebrek aan een duidelijk kader, dat ook wordt geïllustreerd door de vertraging bij de goedkeuring van de programmawet inzake energie en klimaat (LPEC, Loi de Programmation sur l'Énergie et le Climat), die aanvankelijk gepland was voor juli 2023, voedt talrijke vragen over de samenhang van de Franse energiekeuzes, vragen die duidelijk opnieuw naar voren kwamen tijdens het debat over het EPR2-project in Gravelines.

EEN VEELBESPROKEN KANS

Bij gebrek aan een definitieve beslissing over de plaats van kernenergie in de toekomstige energiemix heeft de beslissing om te beginnen aan een project dat zo duur en structurerend is als de EPR2 in Gravelines vragen doen rijzen over de geschiktheid en legitimiteit ervan.

Uit het openbare debat kwam naar voren dat er grote bezorgdheid bestaat over de toekomstige elektriciteitsbehoeften en de mogelijke alternatieven om daarin te voorzien. Hoewel de regio Dunkerque streeft naar een sterke industriële dynamiek, met ambitieuze plannen om bestaande industrieën koolstofvrij te maken en nieuwe activiteiten op te zetten die veel elektriciteit verbruiken, blijft de vraag naar de daadwerkelijke elektriciteitsbehoefte open. RTE voorspelt dat het lokale elektriciteitsverbruik tegen 2040 verdubbeld zal zijn, wat volgens de voorstanders van het project de bouw van nieuwe koolstofarme, regelbare opwekkingsfaciliteiten zou rechtvaardigen.

Andere deelnemers, die tegen het project gekant waren, trokken deze aanpak echter in twijfel en benadrukten dat een diepgaande analyse van de alternatieven nog steeds

noodzakelijk was. Zij pleitten voor meer ontwikkeling van hernieuwbare energie, in combinatie met opslagoplossingen en een efficiënter en soberder beheer van de energievraag.

Het project zorgt voor diepe verdeeldheid over de te volgen energiestrategie. Voor de voorstanders vormt het een essentieel antwoord op de uitdagingen inzake energiesoevereiniteit en de strijd tegen klimaatverandering, waarbij een stabiele en koolstofarme elektriciteitsproductie op lange termijn wordt gegarandeerd. Aan de andere kant wijzen tegenstanders op de industriële en milieurisico's van kernenergie en op de onzekerheden rond de zeer hoge investeringskosten en uitvoeringstermijnen. Ze pleiten voor een alternatieve energietransitie, gebaseerd op soberheid, energie-efficiëntie en een versnelde ontwikkeling van hernieuwbare bronnen.

LOKALE INTEGRATIE: HOGE VERWACHTINGEN ALS HET PROJECT DOORGAAT

Het openbare debat over het EPR2-project in Gravelines bracht een brede waaier aan standpunten en problemen van de deelnemers aan het licht, mocht het project doorgaan. Uit de bijdragen bleek een grote belangstelling, maar ook een aantal zorgen over de mogelijke gevolgen van het project voor de regio op het gebied van veiligheid, gezondheid, milieu, samenleving en economie, waaruit de complexiteit van het onderwerp en het belang ervan voor de regio blijkt. Een investering van bijna 20 miljard euro over een periode van 15 jaar, een bouwwerf die werk zou kunnen bieden aan meer dan 8000 mensen en een krachtcentrale die minstens 60 jaar lang elektriciteit zou moeten produceren, kan niet zonder ingrijpende gevolgen blijven voor de regio en het milieu waarin het project zich bevindt.

Sommige belanghebbenden zien het project als een strategische hefboom om de herindustrialisatie van de regio Dunkerque te ondersteunen en de energietransitie te bevorderen. Ze benadrukken ook de verwachte positieve spin-offs, vooral op het vlak van directe en indirecte tewerkstelling, opleiding en de heropleving van het lokale of regionale industriële weefsel.

Het project maakt ook deel uit van een dichtbevolkt gebied dat gekenmerkt wordt door de huidige en toekomstige opkomst van talrijke industrieën. Voor velen zal deze dynamiek leiden tot een transformatie van zowel de kustlijn als het binnenland. Dit roept de vraag op in hoeverre de regio in staat is om zich aan te passen aan de veranderingen die mogelijk het gevolg zijn van deze ontwikkelingen en de daarmee gepaard gaande bevolkingsgroei. In het bijzonder zijn er vragen over de beschikbaarheid van huisvesting, de omvang van mobiliteitsdiensten en de capaciteit van openbare gezondheids-, onderwijs-, sport- en culturele voorzieningen.

Aan de andere kant klonken er ook stemmen die hun bezorgdheid uitten over verschillende aspecten van het project. Nucleaire veiligheidskwesties staan centraal in

deze bezorgdheid, met name vanwege de risico's in verband met mogelijke incidenten of ongevallen en de mogelijke gevolgen voor mensen en natuur. Het gevoel dat er een gezondheidsrisico bestaat als gevolg van lozingen met een lage intensiteit, waarbij rekening wordt gehouden met de vastgestelde maximumdrempels, maar over lange perioden, blijft bestaan en wordt versterkt door de geplande bouw van nieuwe faciliteiten. Het debat toonde ook aan dat mensen die in de buurt van huidige reactoren wonen, niet vertrouwd zijn met de instructies die van toepassing zijn in het geval van een ongeval, en dat er een sterke behoefte is aan informatie, die des te belangrijker zal zijn bij toekomstige reactoren.

Met betrekking tot de veiligheid van de installaties werd één specifiek punt aan de orde gesteld, namelijk het risico op overstroming door de zee, een risico dat nog groter wordt door de stijging van de zeespiegel als gevolg van de klimaatverandering. In dit opzicht verwierpen sommige deelnemers de site van Gravelines als locatie voor EPR2's. Anderen benadrukten de noodzaak om de beschermingsmiddelen tegen dit gevaar te versterken en zo overstromingen te voorkomen die de krachtcentrale en de aanverwante infrastructuur en het omliggende gebied zouden kunnen treffen. Ze benadrukten allemaal dat het belangrijk is om deze parameter op te nemen in veiligheidsstudies, een langetermijnvisie te hanteren die consistent is met de verwachte levensduur van de reactoren, en te anticiperen op eventuele aanpassingen om de klimaatbestendigheid van de site te garanderen.

Het milieueffect van het project was niet het meest besproken onderwerp. Sommige sprekers waarschuwden echter voor de thermische emissies, zoetwatervereisten voor EPR2's en het beheer van het radioactief afval.

Transparante informatie en de betrokkenheid van het publiek bij het besluitvormingsproces vormden sterke verwachtingen die tijdens het debat werden uitgesproken. Veel deelnemers vroegen om duidelijkere en toegankelijker communicatie over toekomstige impactstudies, geplande veiligheidsmaatregelen en mogelijke energiealternatieven.

Aanbevelingen en verzoeken om verduidelijking door het debatteam

Het debatteam heeft een aantal aanbevelingen gedaan aan de nationale overheid, EDF, RTE en andere belanghebbenden om de kwesties die tijdens het debat naar voren zijn gekomen te verduidelijken en ervoor te zorgen dat het project beter wordt geïntegreerd in zijn economische, sociale en ecologische omgeving.

1. Aanbevelingen aan de nationale overheid over de volgende onderwerpen:

- Verduidelijking van het energiebeleid
- Transparantie van kosten en financiering
- Lokaal gezondheidstoezicht
- Beheer van splijtstof en afval

2. Aanbevelingen aan EDF, RTE en andere belanghebbenden over de volgende onderwerpen:

- De impact van het project monitoren en het publiek informeren
- Veiligheid en beveiliging van faciliteiten
- Aanpassen aan klimaatverandering
- Grensoverschrijdende informatie

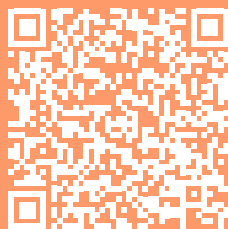
3. Aanbevelingen aan belanghebbenden die betrokken zijn bij het Grand Chantier-programma (nationale overheid, regio, lokale overheden, EDF) over de volgende onderwerpen:

- Werkgelegenheid en opleiding
- Openbare diensten en leefomgeving
- Huisvesting en faciliteiten
- Infrastructuur en mobiliteitsdiensten

4. Aanbevelingen aan EDF en RTE over de volgende onderwerpen:

- Een sociaal en ecologisch voorbeeldige site
- Milieueffectbeoordeling
- Voortdurende burgerparticipatie (handvest, toezichtcomité)

Deze aanbevelingen zijn bedoeld om de transparantie over het project te vergroten en ervoor te zorgen dat er rekening wordt gehouden met de zorgen die tijdens het publieke debat zijn geuit.

De notulen van het publieke debat en het verslag van de CNDP.

<https://www.debatpublic.fr/projet-nouveaux-reacteurs-nucleaires-gravelines/les-enseignements-du-debat-7224>

Om ons te volgen:

244 boulevard Saint-Germain - 75007 Parijs - Frankrijk
T. +33 1 40 81 12 63 - contact@debatpublic.fr
debatpublic.fr